

Рак-неборак і його вірна жінка (народна казка)

Автор Невідомий

Це було тоді, коли раки уміли свистати. Жили дід та й баба, а в них було три доньки – одна краща від іншої. Якось баба сказала найстаршій:

– Ану, візьми коновку та принеси води...

Дочка взяла коновку, зачерпнула з кринички води і хотіла уже йти, але рак-неборак – хап за коновку й не пускає. Дівчина у крик:

– Пустити мене, раче-небораче!

– Не пушу, мусиш бути моєю жінкою.

– Ніколи у світі я не буду жінкою клишоногого рака.

Рак-неборак потягнув її у воду.

Баба чекала трохи, а потім каже середущій доньці:

– Найстарша десь пропала. Візьми другу коновку і принеси води, бо обід треба варити.

Середуща пішла. Зачерпнула водички, але не встигла витягнути, бо рак-неборак – хап за коновку й не пускає.

– Пустити мене, раче-небораче, бо мама буде сварити. Обід треба варити.

– Як підеш за мене, то пушу...

– Щ, я вийду за красивого хлопця, а не за якогось кривоногого рака.

Рак-неборак – сіп її, й дівчина впала у криницю.

Баба вже розсердилася:

– Агій, які вони ніхто лиці! Відай, там заснули...

А найменша каже:

– Я піду, мамо, й принесу водички.

– Іди, але не сиди там довго...

Пішла до криниці, зачерпнула води. Рак— неборак схопив за коновку і не відпускав. Дівчина закричала:

– Ти що, сказився? Ану пусти, бо мені тут ніколи сидіти!

Рак-неборак відповів:

– Як віддашся за мене – пушу, а як ні – то ні.

– За тебе? А ти будеш мене вірно любити?

– Буду, дівчино!

– Добре. Я вийду за тебе, але скажи, де мої сестри.

– Вони, ади, на толоці рвуть собі косиці. Дівчина глипнула туди – а сестри справді на толоці збирають квіточки.

– Коли прийти сватати? – спитав рак-неборак.

– У неділю. Злагодимося і будемо чекати. Найменша забрала сестер і пішла додому.

Покликала маму й сказала їй на вухо:

- Рак-неборак прийде мене сватати. Обіцяла стати його жінкою.

- Най приходить,- відповіла мати. Настала неділя. На вулиці зібралися люди, бо хотіли видіти, як рак-неборак буде танцювати. Ще такого не було! Чекають, чекають, а жениха нема. Почали сміятися:

- У рака-неборака криві ноги. Та ще він задкує - пішов у другий бік.

Але раптом земля задудніла. З'явилися хлопці на конях. Перед ними на білім коні їхав молодик у закосиченій крисані. Він розмахував топірцем, що блиснув діамантами.

Наймолодша дівчина була дуже втішена.

Хлопець зліз із білого коня. Вони увійшли в хату і посідали за столи. Засватали найменшу дочку - почали танцювати, співати і вівкати. А потому молодий каже нареченій:

- Я маю бути раком іще один рік і три місяці. Чи будеш ти мене чекати так довго?

Молода відповідала:

- Так, буду чекати.

Молодий сів на коня - і тільки дим та нитка за ним.

Рак-неборак не забував про жіночку. Він кожного вечора приповзав до хати, скидав із себе шкаралупу і ставав людиною. Жінка не могла ним натішитися. Але одного разу він сказав:

- Я, жінко, трохи засну, а ти дослухайся. Як під вікном рак три рази свисне, то розбуди мене...

- Поспи, чоловічку, я буду добре пантрувати...

Жінка не спала - прислухалась до кожного шерхоту. Раптом почула свист. Її почав ламати сон, але не піддавалася. Минуло трохи часу - хтось свиснув два рази. А жінку ще більше хилить до сну. І вона поклала голову на подушку, коло чоловіка. Вони так міцно спали, що й землетрус не розбудив би їх. Хтось під вікном свиснув три рази, але ніхто не чув.

Вже й сонце зійшло, пташки заспівали. Чоловік прокинувся, убрався у шкаралупу і сказав:

- Що ж ти наробила? Тепер шукай мене по світу - може, що знайдеш.

Рак-неборак поповз до кринички і пірнув у воду. Він більше не приходив.

Засумувала молодиця. І одного дня каже своїй матері:

- Злагодьте мені, мамо, торбину з харчами - я піду шукати свого чоловіка.

І її зібрали в дорогу. Жінка попрощалася й пішла світ за очі. Ішла один день, другий... Цілий місяць. Питала всіх, де би то міг бути її чоловік, але ніхто не знав. Якось серед широкого поля здибала старого-престарого діда. Розповіла про свою журу й попросила порадити.

А дід відповів:

- Це може сказати лише Місяць. Він уночі, дивиться на землю і знає, де що дівтється.

- Я його спитаю! - втішилася нараз молодиця,

- Та він тобі нічого не скаже. Треба попросити його маму.

- А де її знайти?

- Підеш цією стежкою до Синьої гори. На тій горі в хатка. Там і живе Місяцева мама.

Пішла до Синьої гори, стала під хатку і - тук-тук у шибку.

- Хто там?

- Це я, прийшла до матері Місяця просити допомоги.

Двері відчинилися. Молодиця увійшла і поцілувала господині руку. А сльоза, що впала на руку старої, запекла вогнем. І мати Місяця сказала:

- Ов, у тебе, молодице, якесь велике горе.

Вона все розповіла.

- Добре, жіночко,- мовила мати Місяця.- Над ранок син вернеться додому, і я запитаю про твого чоловіка.

Дала їй поїсти і сховала на ніч-накрила коритом під лавицею.

Коли розвиднялося, Місяць прийшов додому. Переступив поріг і каже:

- Мамо, а чому тут людським духом пахне?

- Тобі здається, сину. Мабуть, нахапався по світу всілякого сопуху.

Поставила перед ним яєчню, яка була зроблена із самих жовтків. Місяць поїв, ліг спати. А мати питає:

- Ти видів, сину, жінку рака-неборака? Вона, бідна, блукає по світу і шукає свого чоловіка. Де тепер він є?

- Не відаю, мамо. Жінку може понести до нього хіба тільки Вітер.

Місяць захропів, а його мати підняла корито і каже до жінки:

- Підеш, молодичко, до матері Вітра. Стара Вітриха - добра жінка і тобі зарадить. Вона живе на другій горі.

Жінка прийшла до матері Вітра. Поклонилося низенько і припала до її руки. Коли цілувала, упала сльоза і обпекла господині руку.

Ов, видно, молодице, що в тебе на серці якийсь великий біль.

Жінка розповіла про свій туск. Вітриха зітхнула. Накрила молодицю під лавою коритом і стала чекати свого сина Вітра. Його довго не було - десь блукав світами. Як набігався й охляв, привіявся додому. Коли сів за стіл, мати йому каже:

- Бідна жінка рака-неборака залишилася одна. Ходить по світу і шукає свого чоловіка, але ніяк не може знайти. Ти не знаєш, де він може бути?

- Знаю, мамо. Якби молодиця була десь поблизу, то я б її поніс до рака-неборака.

- Вона - гездечки...- І стара Вітриха підняла корито.

Молодиця поклонилося Вітрові. Той довечеряв і сказав:

- Виходь на подвір'я і сідай мені на плечі.

Летіли, летіли і нарешті долетіли до золотого замку.

Рак-неборак повзав у саду, який був обгороджений залізним парканом. Молодиця кинулась до нього і заплакала... Рак-неборак обняв її і теж заплакав від утіхи.

Старий змій, що царював у золотому замку, все те видів із вікна. Він тріснув від

люті на тисячу кавалків.

Рак-неборак назавжди зробився чоловіком. Він поселився з жінкою у золотому замку, і там довго жили-поживали, ніякого лиха не знали.